

AAN De staatssecretaris van Financiën

DATUM 15 mei 2012

ONS KENMERK z2012-00228

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Verstrekken inkomensgegevens Belastingdienst

Geachte,

Bij brief van 21 maart 2012 heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) de Belastingdienst verzocht om inlichtingen omtrent het verstrekken van inkomensgegevens van huurders door de Belastingdienst aan verhuurders. Het verstrekken beoogt vooruit te lopen op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van inkomen).

Bij brief van 6 april 2012 heeft de Belastingdienst een pleitnota voor de zitting van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage op 5 april 2012 overgelegd en voorgesteld de uitspraak van de voorzieningenrechter af te wachten. Bij brief van 13 april 2012 heeft het CBP opnieuw verzocht om inlichtingen. Bij brief van 18 april 2012 heeft de Belastingdienst verzocht om uitstel tot 27 april 2012. Bij brief van 23 april 2012 is het CBP akkoord gegaan met het gevraagde uitstel.

Bij brief van 25 april 2012 heeft de Belastingdienst te kennen gegeven dat het Kabinet de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage van 13 april 2012, in zaak nr. 414756/KG ZA 12-247 (LJN: BW2236), zal respecteren. De voorzieningenrechter verbiedt bij deze uitspraak de Staat belastinggegevens van eisers aan hun verhuurders te verschaffen zolang daarvoor geen wettelijke basis bestaat. Voor het geval reeds gegevens zijn verstrekt, gebiedt de voorzieningenrechter de Staat aan de betrokken verhuurders te berichten dat die belastinggegevens niet hadden mogen worden verstrekt. Gezien deze uitspraak mogen de reeds verstrekte inkomensverklaringen niet gebruikt worden voor voorstellen voor huurverhoging per 1 juli 2012 of daarna, aldus de Belastingdienst bij laatstgenoemde brief. Een eventuele onrechtmatigheid van uw zijde is door het beëindigen van het verstrekken van inkomensverklaringen en uw beslissing tot het niet mogen gebruiken van de reeds verstrekte inkomensverklaringen beëindigd.

Gelet echter op de aard van de feiten en de maatschappelijke onrust die het verstrekken van de inkomensverklaringen heeft veroorzaakt¹, hecht het CBP eraan, ook met het oog op mogelijk vergelijkbare projecten in de toekomst, zich in het navolgende uit te laten over de (on)rechtmatigheid van deze gegevensverwerking. Het CBP richt zich in het onderstaande daarbij enkel op de vraag of het verstrekken van inkomensverklaringen door de Belastingdienst aan verhuurders in overeenstemming was met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Verantwoordelijke voor de verwerking

U kan worden aangemerkt als verantwoordelijke in de zin van artikel 1, aanhef en onder d, van de Wbp voor het verstrekken van inkomensverklaringen door de Belastingdienst, nu de Belastingdienst binnen uw portefeuille valt.

Artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr)

Artikel 67, derde lid, van de Awr geeft de minister de bevoegdheid tot het verlenen van een ontheffing van de geheimhoudingsplicht. Hierbij geldt dat bij het verlenen van een ontheffing de gegevensverstrekking in overeenstemming moet zijn met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. De memorie van toelichting bij de Awr² vermeldt drie situaties waarin het ontheffingenstelsel geldt:

- a. gegevensverstrekking aan belastingplichtigen zelf;
- b. de gegevensverstrekking is noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak, waarbij het bestuursorgaan (nog) niet is opgenomen in de Ministeriële regeling als bedoeld in artikel 67, tweede lid, onder b, Awr. Het kan daarbij gaan om incidentele verstrekkingen en verstrekkingen met een meer structureel karakter. Voor het laatste zal het betreffende bestuursorgaan bij de eerstvolgende periodieke aanpassing van de Ministeriële regeling (als bedoeld in artikel 67, tweede lid, onder b, Awr) worden meegenomen;
- c. Voor incidentele of onvoorziene gevallen waarin gegevensverstrekking gewenst is, bijvoorbeeld een groot maatschappelijk belang.

Blijkens de bij brief van 6 april 2012 overgelegde pleitnota zijn naar uw oordeel de situaties onder b en c van toepassing. Uit de uitspraak van de voorzieningenrechter van 13 april 2012 volgt dat de onder b en c genoemde situaties niet aan de orde zijn. De Staat is tegen deze uitspraak niet in hoger beroep gegaan. Het CBP ziet evenmin dat de situaties onder b en c op gaan. Artikel 67, derde lid, van de Awr leent zich niet voor de onderhavige situatie. Er is derhalve sprake van schending van artikel 9, vierde lid, van de Wbp: de geheimhoudingsplicht van de Belastingdienst staat (verdere) verwerking van de persoonsgegevens door de Belastingdienst in de weg.

Grondslag artikel 8 van de Wbp

Ook indien de ontheffing van de geheimhoudingsplicht wel op goede gronden zou zijn verleend, dan nog zou het verstrekken van de inkomensgegevens in strijd met de Wbp zijn geweest.

---

¹ Het CBP heeft signalen en vragen ontvangen omtrent de rechtmatigheid van het verstrekken van inkomensgegevens door de Belastingdienst.

² Kamerstukken II, 2006-2007, 30 907, nr. 3, p. 19-21.

Daartoe wordt het volgende opgemerkt. Het verstrekken van inkomensgegevens betreft het verwerken van persoonsgegevens. Hiertoe is – onder meer – een grondslag in de zin van artikel 8 van de Wbp benodigd. Bij brief van 6 april 2012 heeft de Belastingdienst aangegeven dat ‘de behartiging van het gerechtvaardigde belang’ hier de aangewezen grondslag is (artikel 8, aanhef en onder f, van de Wbp). In de eerste plaats vereist onderdeel f dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde³. Daarnaast moet de gegevensverwerking noodzakelijk zijn ten behoeve van dat gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke⁴. Kunnen hun belangen anderszins of met minder ingrijpende middelen worden gediend, dan is de voorgenomen gegevensverwerking niet toegestaan. Hier spelen het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel een rol. De bepaling – artikel 8, aanhef en onder f, van de Wbp – schrijft in aanvulling op de eerste afweging (noodzakelijk voor een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke), nog een tweede toets voor. Deze tweede toets behelst een nadere afweging, waarbij de belangen van de betrokkene een zelfstandig gewicht in de schaal leggen tegenover het belang van de verantwoordelijke. Met deze toets wordt nog eens extra de nadruk gelegd op het proportionaliteitsvereiste.

In de brief van 25 april 2012⁵ wordt in het kader van een gerechtvaardigd belang in de zin van voormelde bepaling verwezen naar de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel huurverhoging op grond van inkomen en de nota van wijziging. Het wetsvoorstel betreft echter verstrekkingen na de inwerkingtreding van dit voorstel. U heeft derhalve niet – althans niet kenbaar – specifiek voor het verstrekken van inkomensgegevens door de Belastingdienst, vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel, uw belangen tegen die van de betrokkene afgewogen. Nu geen (kenbare) specifieke afweging heeft plaatsgevonden, kon u reeds daarom niet tot het oordeel komen dat de door u bedoelde belangen in de onderhavige zaak doorslaggevend waren. In dat kader merkt het CBP voorts op dat de verstrekking van inkomensgegevens van huurders niet meer ongedaan valt te maken als de beoogde wettelijke verplichting tot het verstrekken van die gegevens het Staatsblad niet voor de beoogde datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel – 1 juli 2012 – haalt⁶. U had derhalve ook om deze reden dienen af te zien van de onderhavige gegevensverwerking wegens strijd met de Wbp.

Conclusie

Het verstrekken van inkomensgegevens van huurders door de Belastingdienst aan verhuurders, vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel, betreft een schending van de geheimhoudingsplicht van artikel 67 van de Awr, nu het derde lid van dit artikel niet van toepassing kon worden geacht. Er is derhalve in strijd met artikel 9, vierde lid, van de Wbp gehandeld.

Ook indien de ontheffing van de geheimhoudingsplicht wel op goede gronden zou zijn verleend, dan nog zou het verstrekken van de inkomensgegevens in strijd met artikel 8, aanhef en onder f, van de Wbp zijn geweest. Nu het verstrekken van inkomensgegevens na vorengenoemde uitspraak van de voorzieningenrechter van 13 april 2012 is gestaakt en de reeds verstrekte

³ Kamerstukken II, 1997-1998, 25 892 nr. 3, p. 86.

⁴ Kamerstukken II, 1997-1998, 25 892 nr. 3, p. 87.

⁵ Zie onder 3 van de brief van 25 april 2012 van de Belastingdienst.

⁶ Zie ook r.o. 3.5. van de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage van 13 april 2012.

inkomensverklaringen niet meer mogen worden gebruikt, is er van uw zijde echter geen sprake meer van een onrechtmatige situatie.

Publicatie

Conform de Beleidsregels actieve openbaarmaking door het CBP (*Stcrt.* 7 april 2011, nr. 6088) heeft het CBP het voornemen om de inhoud van deze brief openbaar te maken. U kunt tot **24 mei 2012** schriftelijk en gemotiveerd aan het CBP mededelen of de inhoud van deze brief, en zo ja welke onderdelen daarvan, voor openbaarmaking achterwege zouden moeten worden gelaten op grond van artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur.

Tot slot

Een afschrift van deze brief zal verstuurd worden aan de directeur-generaal van de Belastingdienst, X, en de functionaris voor de gegevensbescherming van het Ministerie van Financiën/de Belastingdienst, Y.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

Mr. W.B.M. Tomesen
Lid van het College